

Jaarverslag 2024

natuur en milieu overijssel

Samen voor een mooi
en duurzaam Overijssel

**Al 50 jaar zetten
wij ons in voor een
mooi en duurzaam
Overijssel**

Voorwoord

Met trots kijk ik terug op een jaar waarin we samen flinke stappen hebben gezet naar een groen, gezond en veerkrachtig Overijssel. 2024 was een jaar van groei, samenwerking en impact. Samen met inwoners, overheden, ondernemers en maatschappelijke organisaties hebben we concrete resultaten geboekt die bijdragen aan een duurzame toekomst.

Samen met inwoners

Een bijzonder hoogtepunt was de afronding van onze jubileumcampagne Overijssel Overmorgen. In het kader van ons 50-jarig bestaan hebben we samen met inwoners nagedacht over de toekomst van onze provincie. Hoe zorgen we voor natuurherstel, biodiversiteit en een circulaire samenleving? Nieuwsgierig naar de antwoorden? Bekijk de opvallendste uitkomsten op [pagina 23](#).

Samen met overheden

Daarnaast waren er in 2024 belangrijke politieke ontwikkelingen die onze missie versterken. De provincie zette serieuze stappen in de energietransitie, met beleid gericht op duurzame energieopwekking zonder landschapsverrommeling en met borging van lokaal eigendom. Zo kunnen omwonenden mede-eigenaar van energieprojecten worden en daarmee zeggenschap hebben over het project en de besteding van de opbrengsten.

Een belangrijk speerpunt van NMO en een concreet resultaat wat gerealiseerd is door een goede samenwerking tussen overheden en maatschappelijke organisaties.

Samen met ondernemers

Een mooi voorbeeld van onze samenwerking met ondernemers is het project WaardeRing, waarmee actief bijgedragen wordt aan een circulaire samenleving door hergebruik van materialen en grondstoffen te bevorderen. Door hun betrokkenheid en innovatieve aanpak hebben we ook in 2024 belangrijke stappen richting een duurzamere provincie gezet.

Samen met maatschappelijke organisaties

Daarnaast werkten we ook afgelopen jaar weer nauw samen met andere maatschappelijke organisaties zoals de terreinbeheerders aan natuurherstel, waarbij biodiversiteit en landschapsbeheer centraal staan.

Samen zorgen we ervoor dat Overijssel niet alleen groener, maar ook veerkrachtiger wordt.

Samen staan voor vernieuwing

Natuurlijk stonden we ook voor uitdagingen. De transitie naar een duurzame samenleving vraagt om doorzettingsvermogen en vernieuwende aanpakken. Klimaatverandering, natuurherstel en de circulaire economie blijven complexe thema's. Maar ik ben ervan overtuigd dat we dankzij ons sterke netwerk en de betrokkenheid van velen stappen kunnen blijven zetten.

Ik ben trots op wat we in 2024 bereikten en dankbaar voor iedereen die zich met ons inzet voor een duurzaam Overijssel. Onze kracht ligt in samenwerking, en samen maken we impact.

Ik kijk uit naar 2025, jij ook?

Andrea Kuiper-Vos

Directeur-bestuurder
Natuur en Milieu Overijssel

Vooruitblik 2025

In 2025 trappen we af met ons nieuwe **Strategisch Meerjarenplan 2025–2029**: Samen groeien in verandering. Ons doel is een **groen, gezond en veerkrachtig Overijssel**, waar mens, natuur en milieu in balans zijn.

De komende jaren richten we ons op drie kernthema's:

- **Klimaat en energie**

We zetten ons in voor CO²-reductie en klimaatadaptatie, zoals waterberging en biodiversiteitsherstel.

- **Biodiversiteit en natuur**

We stimuleren groenblauwe dooradering, natuurinclusieve landbouw en vergroening van stedelijke en landelijke gebieden.

- **Circulaire samenleving**

We ondersteunen initiatieven die hergebruik en reparatie bevorderen en betrekken inwoners bij een circulaire samenleving.

Daarnaast investeren we in natuur- en duurzaamheidseducatie om jongere generaties bewust te maken van hun impact op het milieu en hun liefde voor de natuur aan te wakkeren.

Samen met inwoners, overheden, ondernemers en maatschappelijke organisaties realiseren we tastbare resultaten: van vergroening van wijken tot verduurzaming van energieprojecten. Als onafhankelijke verbinder blijven we natuur en milieu centraal zetten in de transitie naar een duurzaam Overijssel.

Doe je ook mee?

[Klik hier](#)

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Vooruitblik 2025	3
Van activiteit naar impact	7
Educatie	8
Klimaat	11
Biodiversiteit	15
Circulaire samenleving	19
Overijssel Overmorgen	23
Steun van Nationale Postcode Loterij	28
Ureninzet	29
Bestuursverslag 2024	31
Missie, visie & doelstellingen	32
Doelrealisatie	35
Financieel beleid	39
Governance	43
Communicatie met belanghebbenden	48
Natuur en Milieu Overijssel in 2025	50

Raad van Toezicht	52
Functies en nevenfuncties	53
Verlag Raad van Toezicht	54
Bijlages	58
Rooster van aftreden	59
Impactcijfers voorgaande Jaren	60

The background is a solid green color. There are two white, wavy, curved lines that sweep across the top and right sides of the frame, creating a sense of movement and depth.

**Van activiteit
naar impact**

Educatie

Goede duurzaamheidseducatie leidt tot bewuste en betrokken inwoners.

Daar geloven we in bij Natuur en Milieu Overijssel! Je kunt niet vroeg genoeg beginnen met groene educatie. We hebben daarom een fris, inspirerend en eigentijds aanbod aan educatieve projecten en materialen: niet alleen voor het basisonderwijs, maar voor alle leeftijden. Wij organiseren elk jaar voor zo'n 20.000 kinderen en jongeren verschillende educatieve projecten, materialen en lesprogramma's over natuur, duurzaamheid, energie, voedsel en water.

Wij zijn een netwerk

De plek waar ons educatieve aanbod samenkomt is de website en het platform **NME Overijssel**. Centraal staan hier de verschillende educatieprojecten en -materialen. Op maat gemaakt voor de thema's grondstoffenkringloop, energie, natuur, voedsel en water. We werken hierin samen met het onderwijs en de NME-centra. Daarnaast zijn de waterschappen, gemeenten,

provincie Overijssel, terreinbeheerders, lokale vrijwilligersgroepen en onze eigen vrijwilligers belangrijke samenwerkingspartners. Verschillende gemeenten in Overijssel zijn aangesloten bij ons NME-netwerk, in 2024 sloot Zwolle zich aan als achtste gemeente. Scholen en BSO's uit deze gemeenten kunnen dankzij een bijdrage van hun gemeente het hele jaar door kosteloos gebruik maken van ons NME aanbod. In 2024 maakten ruim 1000 groepen gebruik van ons educatiemateriaal.

Wij zijn adviseurs van de toekomst

Hoe leer je basisscholieren meer over duurzame energie? Hoe breng je duurzame streekproducten aan de man? En hoe ziet de circulaire wijk van de toekomst eruit? Zomaar een greep uit de vraagstukken waar de leerlingen die meededen aan **Adviseurs van de Toekomst** zich afgelopen jaar in vastbeten. De leerlingen vormden

een adviesbureau en gingen aan de slag met een echte opdracht voor een echte opdrachtgever. Ook dit jaar konden de scholen weer kiezen uit een viertal thema's: Ruimte voor de Vecht, Gezond & Duurzaam Voedsel, Circulaire Economie en Nieuwe Energie Overijssel. Aan het eind van het schooljaar presenteerden zij hun adviezen op het eindevenement in het provinciehuis.

Wij zorgen voor ons lijf

Met ons **Jong Leren Eten** programma richten we ons op kinderen en jongeren met vragen als: Waar komt ons voedsel vandaan? En hoe maak je daarin bewuste keuzes? Centraal hierbij staat: gezond voor jezelf (je eigen lijf) én gezond voor de aarde (de leverancier). We bereiken hiermee jaarlijks 18.000 kinderen, via ons uitgebreide netwerk van basisscholen, middelbare scholen, kinderopvang en MBO's.

Wij denken in oplossingen

In 2050 wil Overijssel de winter warm doorkomen en daarom vroeg de provincie kinderen om mee te denken over energiegebruik in de toekomst. Via het educatieve netwerk van NMO werden docenten en leerlingen uitgedaagd om oplossingen te bedenken voor energieopwekking en -opslag. Dit leidde tot een bruisende prijsuitreiking op 20 november, waar kinderen hun ideeën presenteerden. Het winnende ontwerp, 'Energicity' van de Hagepoortschool in Deventer, leverde de klas een energiek uitje op.

Wij gaan aan de slag

Daarnaast zoeken natuurorganisaties in Overijssel naar manieren om **jongeren** te betrekken bij vrijwilligerswerk, vanwege de vergrijzing onder vrijwilligers. Tijdens de Bruisweken voor nieuwe studenten werden ludieke spellen georganiseerd, zoals de 'droge kano-ervaring', waarbij studenten op een speelse manier kennismaakten met natuurbehoud. De aanpak sloeg goed aan en veel studenten toonden interesse in toekomstig vrijwilligerswerk.

**‘duurzaamheidseducatie
leidt tot bewuste en
betrokken inwoners’**

Foto door: Femke Teussink

Klimaat

Lange periodes van droogte, hogere temperaturen en extreme regenval: de gevolgen van het veranderende klimaat zijn voelbaar. Om onszelf en de natuur om ons heen tegen extreem weer te beschermen, moet onze leefomgeving met het klimaat mee veranderen. Bij Natuur en Milieu Overijssel werken we samen met overheden, inwoners en ondernemers om stad en land voor te bereiden op klimaatveranderingen.

Wij vergroenen samen steden

Gelukkig zijn er tal van maatregelen die we kunnen treffen om het stedelijk en landelijk gebied klimaatbestendig te maken. Zo zorgt vergroening bijvoorbeeld voor verkoeling. In de stad stimuleren we daarom inwoners en ondernemers om hun terrein te vergroenen. Om onze leefomgeving voor te bereiden op droogte of extreme wateroverlast is goed watermanagement van belang. Daarom werken we samen met onze partners van Climate Campus en Ruimte voor de

Vecht aan een **klimaatrobuuste IJssel-Vechtdelta en Vechtdal**.

Wij ondersteunen lokale initiatieven

Natuurlijk willen we Overijssel niet alleen klimaatbestendig, maar ook klimaatneutraal maken! De beweging van onderop staat daarbij voor ons centraal. We helpen bewoners om zich te organiseren en samen op grotere schaal duurzame energie op te wekken of juist te besparen. Deze **lokale energie-initiatieven** hebben een belangrijke rol in de energietransitie. Behalve dat ze projecten realiseren die bijdragen aan de energiedoelstelling, zorgen lokale initiatieven ook voor draagvlak voor de energietransitie, onder andere omdat bewoners kunnen meeprofiteren. Daarnaast dragen deze initiatieven bij aan de lokale economie.

Op het gebied van energiebesparing hebben we in vier gemeenten initiatieven ondersteund, variërend van huiskamergesprekken tot collectieve

inkoop van isolatiemaatregelen tot het ondersteunen van gemeenten met het vormen van effectiever beleid voor de warmtetransitie. Alle maatregelen binnen dit project worden op natuurvriendelijke wijze uitgevoerd. Voor lokale opwek van duurzame energie zijn er in 2024 acht initiatieven bijgekomen, wat de teller in heel Overijssel al op 121 zet! Natuur en Milieu Overijssel helpt deze initiatieven om hun projecten te realiseren door ze te helpen professionaliseren, kennis te delen en hen te helpen financiering te vinden voor hun energieprojecten.

Wij staan samen aan de start

Is er in een dorp nog geen lokaal energie-initiatief actief, maar staat er wel een energieproject op de planning? Dan kunnen wij helpen een **energie-initiatief** op te starten. In 2024 keken we voor de ontwikkeling van lokale energie naar de verbreding van lokale energie-initiatieven. Zo richtten we ons tijdens het **Kennisfestival** in november vooral op het betrekken van jongeren bij de lokale energietransitie. Het aansluiten van twee nieuwe LEI-coaches dit jaar leverde lokale initiatieven ook extra ondersteuning op. Daarnaast vierden we de lancering van de **Wegwijzer Energie in het Overijsselse Landschap** die gemeenten en energiecoöperaties helpt bij het inpassen van duurzame energieopwekking in het landschap.

Wij realiseren natuur

Grootschalige energieopwek gaat vaak gepaard met ecologische schade, die verplicht gecompenseerd moet worden. Maar door slim ontwerp kan een energieproject ook juist een plus opleveren voor de natuur. Zo kan je ruimtelijke opgaven combineren, een mooiere omgeving voor omwonenden creëren en natuurlijk de biodiversiteit verhogen/natuur een handje helpen. Het is belangrijk dat gemeenten de juiste eisen stellen aan ontwikkelaars. Daarom hebben we in 2024 voorbereidingen getroffen om in 2025 ambtenaren bij te spijkeren op dit onderwerp.

Totale impact Klimaat

Foto door: Jack Tillmanns

Activiteit

- Klimaat-initiatieven helpen opstarten
- Bestaande initiatieven ondersteunen
- Adviezen geven aan lokale initiatieven en Kennisbijeenkomsten organiseren
- Input geven op beleid overheden

Output

- **46** initiatieven helpen opstarten
- **119** lokale initiatieven ondersteuning geboden
- **120** adviezen gegeven aan lokale en regionale organisaties
- **32** kennisbijeenkomsten georganiseerd voor **614** deelnemers
- Bij **120** beleidsontwikkeltrajecten input gegeven
- In **16** multistakeholder netwerken actief

Effect

- Initiatieven hebben meer continuïteit
- Kennis bij initiatieven en overheden is toegenomen
- Bij bewoners (en de jeugd) is meer kennis over klimaatverandering en de maatregelen (handelingsperspectief).
- Overheden ontwikkelen visies en beleid op klimaatadaptatie

Doel

- Initiatieven kunnen duurzame klimaatprojecten realiseren
- Overheden initiëren zelf duurzaam klimaatbeleid
- Meer daadkrachtige initiatieven van organisaties en bewoners die bijdragen aan klimaatadaptatie.
- Overheden voeren klimaatadaptatiebeleid uit

Biodiversiteit

We willen het landschap en de natuur in Nederland beschermen en ontwikkelen om de biodiversiteit te herstellen.

Hiervoor ondersteunen we initiatieven van burgers en bedrijven die zich inzetten voor meer biodiversiteit in de eigen omgeving. Van boerenbedrijven tot aan bewonersinitiatieven, van stad tot aan platteland; Op elk niveau ervaren we een verlies aan soorten en dat moeten we omkeren naar winst.

Biodiversiteit is niet alleen nodig voor landschap, milieu en natuur, maar ook voor een gezonde leefomgeving en rendabele landbouw op de lange termijn. Biodiversiteit is een keten waarin elke schakel even belangrijk is voor de stevigheid.

Wij ondersteunen buurtinitiatieven

Elke paar jaar rijkt Natuur en Milieu Overijssel de Hans Grotenhuisprijs uit voor het mooiste natuurinitiatief van Overijssel. Dat zijn groepen met natuurliefhebbers die samen op vrijwillige basis de zorg voor natuur en landschap in de buurt oppakken.

In 2024 won het Landje van Niets uit Deventer Vijfhoek de prijs voor hun inzet voor het omvormen van drie voormalig braakliggende weilandjes naar natuur. De burens zaaien bloemen in, buurtkinderen tellen vlinders en samen zorgen ze voor de schaapskudde. Op het drukbezochte Groenbezig Festival in Raalte mochten de burens uit de Vijfhoek de prijs in ontvangst nemen. “We zijn allemaal ontzettend blij, we hebben er hard voor gewerkt”, vertelt Anneke Rodenburg namens het initiatief.

Wij versterken de biodiversiteit

Het Zalkerbos is een van de oudere bossen van Overijssel. Daarnaast is het een hakhout-hardhoutoibos, een zeldzaam soort bos dat we graag in Nederland willen behouden, versterken en uitbreiden. Het bos en de rest van de uiterwaarden bij Zalk, maken deel uit van het Natura 2000-gebied Rijntakken.

Natuur en Milieu Overijssel heeft afgelopen jaren samen met provincie Overijssel, de gemeente Kampen, Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer gewerkt aan een plan voor deze uiterwaarden. Het plan voor Zalk is nu klaar en de uitvoering is in het najaar van 2024 begonnen. Natuur en Milieu Overijssel werkt hier aan het herstel en de ontwikkeling en versterking van deze bijzondere natuur.

Wij komen met elkaar in actie

Steeds meer mensen sluiten zich aan bij een buurtinitiatief om hun buurt te vergroenen. Zo zorgen zij voor meer biodiversiteit in Overijssel, in eigen woonplaats. Hierbij draait het om het genieten van het groen om je heen én buurtgenoten leren kennen. En om deze mooie ontwikkeling te versterken werkt Natuur en Milieu samen met partners en overheden aan de Groene Loper.

Afgelopen jaar kwamen honderden Overijsselaren via de Groene Lopers in actie voor insecten, met initiatieven zoals bloemen zaaien, nestkasten plaatsen en minder maaien. In Kampen en Zwolle is in totaal 12.000 m² extra groen gecreëerd! Enthousiaste vrijwilligers van de Groene Lopers deelden op vrijdag 27 september plantpakketten en biologische bloembollen uit aan inwoners van hun stad. En vele handen maken veel groen want samen plantten de ruim 800 inwoners bijna 2.500 nieuwe

planten en stopten zij zeker 12.000 biologische bloembollen in de grond.

‘Deze planten zijn een grote hulp voor zo veel belangrijke beestjes waar wij in de straat ook van genieten, zoals vlinders’

Bewoners zijn bijzonder enthousiast. Een buurtbewoner uit de wijk Dieze in Zwolle zegt: “Fantastische actie, hiermee konden we nog meer burens bereiken!” Bewoners uit de binnenstad van Kampen zijn ook blij met de actie: “Deze planten zijn een grote hulp voor zo veel belangrijke beestjes waar wij in de straat ook van genieten, zoals vlinders.”

Bovenstaande voorbeelden benadrukken de kracht van lokale betrokkenheid en samenwerking bij het beschermen en herstellen van natuur en biodiversiteit in Overijssel.

‘Fantastische actie, hiermee konden we nog meer burens bereiken!’

Totale impact Biodiversiteit

Activiteit

- Natuurinitiatieven helpen opstarten
- Lokale organisaties en bewoners(groepen) ondersteunen
- Organiseren van kennisbijeenkomsten en netwerken
- Input geven op beleid overheden

Output

- **2** initiatieven helpen opstarten
- **882** organisaties en bewoners(groepen) ondersteund
- **60** adviezen gegeven aan lokale en regionale organisaties
- **100** adviezen gegeven aan bewoners
- In **6** multistakeholder netwerken geparticipeerd
- Bij **25** beleidsontwikkeltrajecten advies gegeven

Effect

- Bij bewoners meer kennis over en draagvlak voor natuur en landschap
- Meer kennis en handelingsperspectief bij initiatieven, bedrijven en organisaties
- Overheden ontwikkelen beleid dat biodiversiteit beschermt en bevordert

Doel

- Meer daadkrachtige initiatieven van bedrijven, organisaties en bewoners
- De biodiversiteit bevorderen
- Overheden initiëren een duurzaam natuurbeleid

Circulaire samenleving

Bij Natuur en Milieu Overijssel zetten we in op een circulaire samenleving; Een samenleving waar gebruikte spullen niet worden afgedankt, maar bijvoorbeeld worden hergebruikt, gerepareerd of opgeknapt. Natuur en Milieu Overijssel werkt aan een circulaire samenleving door lokale initiatieven te ondersteunen en te initiëren, regionale partijen met elkaar te verbinden en bewustwording te creëren bij consumenten en producenten.

Wij zetten koplopers in de schijnwerpers

In de transitie van een lineaire economie naar een circulaire economie zitten we in Nederland op dit moment in een tussenfase, een "recycle-economie". Een circulaire economie vraagt een gedragsverandering richting het delen, repareren, opknappen en simpelweg waarderen van producten. Om hoogwaardiger hergebruik te realiseren creëren we een beweging van onderop,

samen met inwoners/ consumenten én lokale bedrijven. Bij circulaire projecten kun je denken aan initiatieven die lokale voedselkringlopen opzetten, aan het oprichten van gedeelde wormenhotels, of aan initiatieven die gericht zijn op afvalpreventie en recycling. Deze voorbeelden dienen als model voor andere individuen en gemeenschappen die zelf ook circulaire stappen willen zetten. Met de Kringlogoprijs zetten we het leukste, mooiste of innovatiefste burgerinitiatief extra in de spotlights tijdens de Week van de Circulaire Economie. Stichting Goede Buren in Olst ontving de Kringlogoprijs 2024 voor hun inspirerende circulaire burgerinitiatief.

Wij bouwen netwerken

Lokale bedrijven, onderwijs en sociaalmaatschappelijke organisaties zijn verenigd in het circulaire ambachtsnetwerk WaardeRing, met Natuur en Milieu Overijssel als netwerkcoördinator. Het netwerk van 70 partners zet zich in voor een circulaire

én inclusieve samenleving door materialen uit te wisselen, onderzoek te doen en participatie te bevorderen.

'Normaliter zoeken baksteenfabrikanten en kringloopbedrijven elkaar niet actief op.'

Wilma Voortman (Stichting Kringloop Zwolle) is blij met dit project. "Normaliter zoeken baksteenfabrikanten en kringloopbedrijven elkaar niet actief op. Tijdens een bijeenkomst van ons circulaire ambachtsnetwerk WaardeRing raakten Gerard en ik met elkaar in gesprek, waardoor weer een nieuwe afvalstroom grondstof is geworden. De kringloop zamelt keramiek structureel in en sorteert het, waarna het gebroken wordt bij een derde partij. Aberson verwerkt het scherfafval in bakstenen en Lotte Douwes in keramische producten, zoals vazen, kandelaars, borden, kopjes en eierdoppen."

We geven kennis door

De successen bij WaardeRing houden we niet voor onszelf, we zetten sterk in op kennisdeling. Zo brengen we circulariteit onder de aandacht via ons educatie aanbod vanuit het NME netwerk en Adviseurs van de Toekomst. Daarnaast kan de circulaire opgave goed gecombineerd worden met andere opgaven.

Bijvoorbeeld de nieuwe MBO-opleiding meubelreparatie die is opgezet, waarin onderwijs en bedrijven samenwerken om vakmanschap in reparatie te bevorderen. De opleiding zal in 2025 in Zwolle van start gaan. Natuur en Milieu Overijssel brengt samen met Ik Circuleer Zwolse mbo-scholen bij elkaar en koppelt de opleiding aan materialen en te repareren meubelen van de kringloop. Iedereen kan zich aanmelden, met als doel doorstromen naar de meubelbranche. De opleiding is een essentiële stap op weg naar een reparatiesamenleving.

Totale impact

Circulaire samenleving

Activiteit

- Bijeenbrengen regionale stakeholders in netwerk
- Circulaire ondernemers en/of initiatieven helpen bij behalen resultaten en eigen doelstellingen
- Input leveren bij beleidsvorming overheden

Output

- Aan **6** multistakeholder netwerken over circulaire economie deelgenomen
- **18** kennisbijeenkomsten georganiseerd voor **350** deelnemers
- **18** adviezen aan lokale en regionale organisaties gegeven
- Met **30** koploperbedrijven samengewerkt
- Bij **26** beleidsontwikkeltrajecten over circulaire economie input gegeven

Effect

- Ketenpartners zijn samen aan de slag in korte ketens
- Meer ondernemers en/of initiatieven kunnen business c.q. project realiseren
- Overheden en bedrijven krijgen meer kennis over een circulaire economie en passen deze toe

Doel

- Grondstoffen gaan zo min mogelijk verloren
- Meer bewustzijn over circulaire economie vergroten

A man with a beard, wearing a dark blue polo shirt and a matching cap, stands in a field of tall grass and young trees. He is holding a blue speech bubble sign with white text. The sign says "Overijssel Overmorgen is...". The background is a lush green field with many young trees supported by wooden stakes. The overall scene is bright and sunny.

Overijssel
Overmorgen
is...

Overijssel Overmorgen

De publiekscampagne Overijssel Overmorgen is ontwikkeld om op te halen wat Overijsselaren belangrijk vinden en hoe ze zich kunnen en willen inzetten voor een mooi en duurzaam Overijssel. Nu en in de toekomst. We kregen in totaal 199 unieke reacties!

De top 3 belangrijkste thema's voor Overijssel:

- Biodiversiteit, 149 reacties
- Natuur in de buurt, 148 reacties
- Voedsel van dichtbij, 141 reacties

De meeste mensen willen aan de slag met het thema Natuur in de Buurt. 46% van het totaal geeft dit aan.

Daartegenover willen mensen binnen het thema Grondstoffen, Hergebruik en Recycling gemiddeld het meest hun mening geven, namelijk 32% van de mensen. En ze hebben zelf ook veel ideeën. 39% van de mensen geeft aan nog andere thema's belangrijk te vinden die nog niet genoemd zijn binnen de campagne.

Hiernaast een greep uit een aantal leuke reacties.

'Ik wil uitbreiding van het aantal repair cafe's'

'Ik wil opvang van regenwater voor algemeen gebruik'

Wat wil jij voor Overijssel Overmorgen?

'Ik wil praktijklessen op scholen geven'

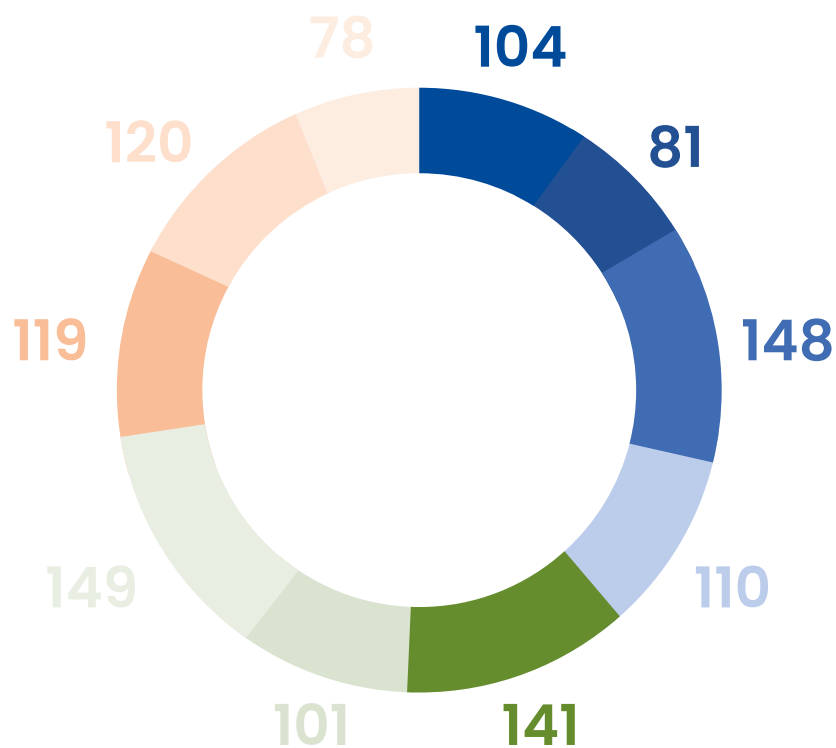
'Ik wil een kruidentuin aanleggen om meer te leren over kruiden en eten uit je eigen buurt om kinderen te leren wat we eten'

'Ik ben al klaar met mijn eigen huis isoleren en wil mijn wijkgenoten helpen'

'Ik wil burens verenigen, met hele straten samen de straat vergroenen'

Welke thema's Overijsselaren kiezen

Reacties (totaal 199)

- Duurzame Energie Opwekken
- Isoleren en Aardgasvrij
- Natuur in de buurt
- Grondstoffen Hergebruiken en Recyclen
- Voedsel van Dichtbij
- Omgaan met Extreem Weer
- Biodiversiteit
- Leren over Natuur en Duurzaamheid
- Lokale Duurzame Initiatieven
- Eigen Thema

Impactcijfers 2024

Bereik

80

aangesloten
groepen

3.619

bezoekers aan de
115 georganiseerde
activiteiten

43.745

personen bereikt in
communicatie

Versterken maatschappelijk middenveld

633

adviezen gegeven
aan lokale en regionale
organisaties en burgers

51

multistakeholder
netwerken waarvan
6 als aanjager

36

lokale initiatieven
helpen opstarten

Verduurzamen bedrijven

40

adviezen gegeven
aan bedrijven

51

duurzame
koploperbedrijven
samengewerkt

115

bedrijven toegang
gegeven tot multi-
stakeholder netwerk

Verduurzamen overheidsbeleid

191

adviezen uitgebracht
in beleidsontwikkelings
trajecten

35

concrete
plannen voor
beleidsuitvoering

Bereikcijfers 2024

Natuur en Milieu Overijssel

Website

 26.233 bezoekers
website

Sociale media

 1.400 volgers
Facebook

 1.889 volgers
Twitter

 2.529 volgers
LinkedIn

 1.372 volgers
Instagram

 44 volgers
Bluesky (nieuw sinds dec)

 76 abonnees
Youtube

Nieuwsbrief

2.979 abonnees
Nieuwsbrief

Projecten

Websites

 17.512 bezoekers
Websites

Sociale media

 3.412 volgers
Facebook

 203 volgers
Twitter

 1.330 volgers
LinkedIn

 1.607 volgers
Instagram

Nieuwsbrieven

6.914 abonnees
Nieuwsbrief

Totaal

In de pers

199 berichten
in de pers

Wat is het
Geluid? Voor wie
moet je
er zijn?

Steun van de Nationale Postcode Loterij

De Natuur en Milieufederaties mogen al meer dan 25 jaar rekenen op de steun van de Nationale Postcode Loterij. De meerjarige bijdrage is nu ook nog eens verhoogd naar 2,5 miljoen! Hiermee kunnen wij samen met de ruim 1.300 lokale initiatieven nog meer werk verzetten voor mooie en duurzame provincies. De impact die we hiermee realiseren, was niet mogelijk geweest zonder deze hulp. Wij zijn de Postcode Loterij en alle deelnemers dan ook heel dankbaar voor hun bijdrage.

Annie van de Pas, directeur van de Natuur en Milieufederaties: "De bijdrage van de Loterij is een vast fundament voor de realisatie van vele mooie lokale projecten in de 12 provincies en zorgt ook voor een belangrijke impuls voor landelijke projecten zoals 'Boer en Buur met Natuur' en 'Energietuinen'. Het is immens goed nieuws dat we nu met de extra bijdrage nog meer impact kunnen maken in Nederland. Deelnemers van de Postcode Loterij: bedankt!"

Extra schenkingen

Naast de meerjarige bijdrage kunnen we een beroep doen op een extra schenking van de loterij voor bijzondere projecten, zodat we belangrijke stappen kunnen maken richting een klimaatbestendige, natuurinclusieve en circulaire samenleving. De projecten [Natuurkracht](#) en [Energietuinen](#) zijn hier voorbeelden van. Projecten die we zonder deze extra bijdrage niet hadden kunnen uitvoeren.

Een nieuwer project dat we konden starten met hulp van de loterij is [Boer&Buur met Natuur](#). In iedere provincie ondersteunen we twee coalities, die groene boeren en actieve burens bij elkaar brengen. Door dit netwerk krachtig bij te staan, werken we aan meer biodiversiteit, een beter klimaat, circulair grondstofgebruik en gezonde & diervriendelijke voeding. Oftewel: een toekomstbestendige landbouw.

Foto: blije gezichten bij de bekendmaking dat de Postcode Loterij onze meerjarige bijdrage heeft verhoogd

Ureninzet SDG's

Inhoudelijke SDG's

Rondom SDG 7 is de ureninzet zowel absoluut als relatief iets afgenomen ten opzichte van vorig jaar. In 2023 is het grote project **Energietuinen** afgerond. Er zijn echter ook nieuwe projecten gestart in 2024, zoals **natuurvriendelijk isoleren**. Hierbij informeren we inwoners in Overijssel hoe zij rekening kunnen houden met kwetsbare diersoorten tijdens het isoleren van hun huis.

De ureninzet voor SDG 12 is in 2024 stevig gegroeid. Zo is er dit jaar is er gewerkt aan de **Zoek het om de Hoek** kaart. Voor 10 gemeenten in Twente zijn de circulaire burgerinitiatieven en lokale circulaire ondernemers zichtbaar gemaakt. Circulair doen, gewoon om de hoek.

Ook het programma biodiversiteit is gegroeid (SDG 15), en doet dat al sinds 2021. Zo was NMO in 2024 betrokken bij

de pilot "**Vooruit boeren op water en veen**" in Noordwest-Overijssel. Hierin proberen we met boeren hoe zij hogere grondwaterstanden kunnen inpassen in hun bedrijfsvoering.

De ureninzet voor SDG 13 is in 2024 gedaald. Deze beweging zagen wij ook de afgelopen jaren. In 2024 zijn **Plan Boom** en het project **Regenwater-ambassadeurs** aanzienlijk in ureninzet verminderd. Er zijn geen nieuwe projecten gestart die specifiek bijdragen aan SDG 13. Veel van onze projecten rondom biodiversiteit dragen echter óók bij aan SDG 13.

Proces SDG's

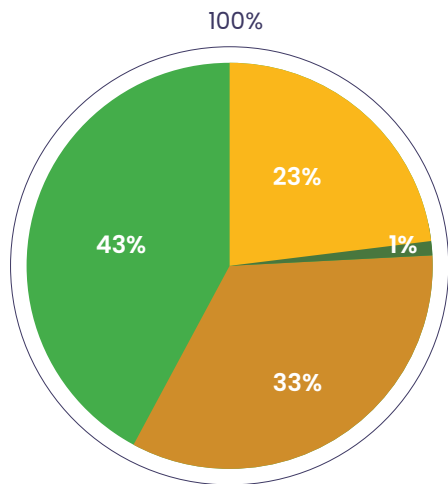
Rondom SDG 4 (Educatie) zijn er tal van projecten gestart, zoals de **insectenweek**. Daarnaast hebben we onze inzet op bestaande projecten vergroot. **Gemeente Zwolle** is

aangesloten bij het NME netwerk, daarmee zijn ruim 60 scholen extra bereikt.

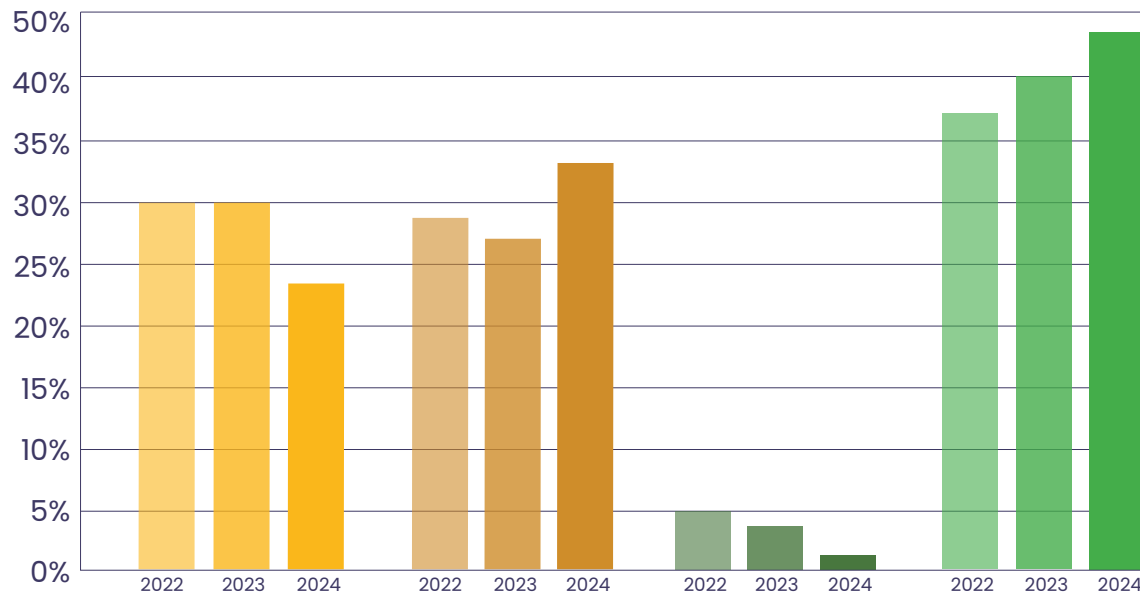
In 2024 is er met nieuwe projecten extra ingezet op **jongerenparticipatie** bij groen vrijwilligerswerk. We proberen iedereen bij transities in de stad en in het landelijk gebied te betrekken (SDG 11). In het landelijk gebied werkten we in 2024 aan een nieuw project, **Boer en Buur met Natuur**, dat we samen met andere Natuur en Milieu federaties uitvoeren.

Na een forse groei in ureninzet voor SDG 17 in 2023, zien we in 2024 een forse daling. Deze afname is in verschillende projecten die bijdragen aan SDG 17 te zien. Zo is er een grote afname geweest in de uren in de **Participatiecoalitie**, een gezamenlijk project van de Natuur en Milieufederaties.

Inhouddoelen

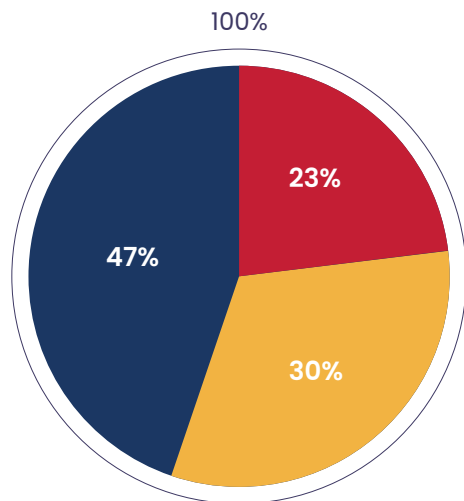

7 Duurzame energie
 12 Circulaire economie
 13 Klimaat adaptatie
 15 Biodiversiteit

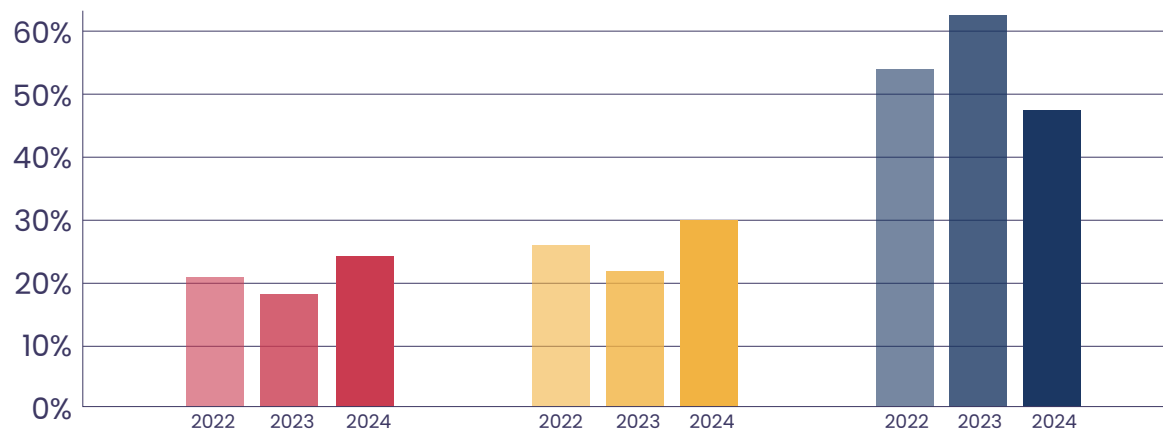

Figuur 1: Staafdiagram over onze ureninzet van de SDG inhouddoelen in 2022 t/m 2024

Procesdoelen

4 Educatie
 11 Duurzame steden en dorpen
 17 Duurzame ontwikkeling

Figuur 2: Staafdiagram over onze ureninzet van de SDG procesdoelen in 2022 t/m 2024

Bestuursverslag 2024

Missie, visie & doelstellingen

Algemene informatie

Statutaire naam:

Stichting Natuur en Milieu Overijssel

Vestigingsplaats:

Zwolle

Rechtsvorm:

Stichting

Doelstelling

De doelstelling van Stichting Natuur en Milieu Overijssel is volgens de statuten “bevordering van het behoud, herstel en ontwikkeling van natuur, landschap en milieu, alles in de meest ruime zin, in het bijzonder in de provincie Overijssel”. De stichting heeft geen winstoogmerk.

Zowel onze gedeelde zorgen als onze toekomstdroom hebben in de loop der jaren aan kracht gewonnen. Daarbij verschuiven de accenten van ons werk. Zo vertalen we de doelstelling naar het heden, in de volgende missie:

“Samen met inwoners, overheden en bedrijven maken we Overijssel mooi en duurzaam. Een provincie waar we duurzaam wonen en werken, zodat inwoners van Overijssel nu en later kunnen genieten van een gezonde en groene leefomgeving”.

In de volgende drie positioneringen geven we onze visie vorm om onze missie te bereiken.

1. Samen kunnen we meer

Wij zijn ervan overtuigd dat we alleen onze doelen kunnen bereiken samen met anderen. Wij willen de partij zijn in het netwerk waarmee je samenwerkt, die partijen bij elkaar brengt, ook partijen die niet gewoon zijn om met elkaar samen

te werken. Uit onze impactmetingen van de afgelopen jaren blijkt dat deze functie sterk gewaardeerd wordt. Wij zetten zowel in op professionalisering van de burgerbeweging (door training, coaching en ondersteuning van vrijwilligers), als op begeleiding van ondernemers en overheden om hen te helpen bijdragen aan het succes van de burgerbeweging.

2. Tussen staat en straat

Op al onze thema's zijn er grote veranderingen te verwachten. Dit brengt onzekerheid bij veel inwoners met zich mee. NMO kan een belangrijke rol spelen bij de brug slaan tussen overheid en bewoners door in onze boodschappen feitelijk te zijn. We zien het als belangrijke opgave om mensen mee te krijgen in te stappen naar een mooi en duurzaam

Overijssel. We proberen bruggen te slaan tussen overheden en bewoners. We zijn wars van polarisatie en zoeken juist de samenwerking. Omgekeerd vertalen we ook de signalen die leven in de samenleving terug naar de overheid. Wij kijken hierbij verder dan alleen naar onze natuurlijke achterban, en dus ook naar relevante signalen uit andere delen van de samenleving. We willen namelijk dat iedereen de overgang naar een duurzamer Overijssel mee kan maken. Onze rol tussen “staat” en “straat” komt ook terug in onze activiteiten voor kinderen en jongeren. We willen hen bewust maken van het belang van duurzaamheid en natuur door vernieuwende educatieve activiteiten.

3. Aan de slag

Uiteindelijk gaat het erom dat bewoners, bedrijven en overheden aan de slag gaan met duurzaamheid. We willen hen een handelingsperspectief bieden om zelf een duurzame toekomst vorm te geven. We doen dit door de uitvoeringskracht van duurzame initiatieven te versterken. We werken

hierbij vanuit een onafhankelijk, ondogmatisch en vernieuwend perspectief. We willen ontwikkelingen niet van bewoners, bedrijven of overheden overnemen, maar vooral hen de gelegenheid geven om zich in te zetten voor een duurzaam Overijssel. We kijken hierbij ook naar goede en vernieuwende voorbeelden op andere plekken en vertalen die door naar Overijssel.

Kernopgaven

In het huidige meerjarenbeleidsplan (2020-2024) staan drie kernthema's centraal om een mooi en duurzaam Overijssel te kunnen realiseren:

1. Klimaat: we werken actief aan het tegengaan van de uitstoot van broeikasgassen in Overijssel en creëren een klimaatbestendige omgeving, met oog voor het unieke Overijsselse landschap en haar natuur.

2. Biodiversiteit: we zetten ons actief in om de achteruitgang van biodiversiteit in Overijssel te stoppen en om te komen tot herstel. We richten ons zowel op

versterking van de kwaliteit als ook de kwantiteit van natuur in het landelijk en stedelijk gebied.

3. Circulaire samenleving: we richten ons op het ondersteunen en opschalen van duurzame initiatieven die bijdragen aan een circulaire samenleving waarin grondstoffen optimaal worden hergebruikt.

Naast deze kernopgaven werken wij al jarenlang aan een toekomstgerichte maatschappij door te investeren in natuur- en duurzaamheidsonderwijs in de provincie Overijssel. Sinds 2024 hebben we binnen NMO ingezet op een steviger educatieteam, waardoor educatie als apart programma in dit SMP staat en we ook meer focus en expertise kunnen opbouwen en bieden op dit thema.

De kernkwaliteit van onze organisatie is het aanjagen, faciliteren en verbinden van mensen en organisaties op deze thema's.

“Samen met inwoners, overheden en bedrijven maken we Overijssel mooi en duurzaam.

Foto door: Tennekes

Doelrealisatie

Natuur en Milieu Overijssel zet zich op verschillende manieren in voor duurzaamheid: door bewustwording te creëren, lokale initiatieven te ondersteunen en zelf projecten te starten die bijdragen aan een mooi en duurzaam Overijssel. We geloven in de kracht van de samenleving – duurzaamheid moet van en voor mensen zijn. Samenwerking staat bij ons centraal.

Hoewel onze kernthema's overeind blijven, groeit de aandacht voor leefstijl en sociale duurzaamheid. Via educatie willen we bewustwording van onderop stimuleren. Waar NMO oorspronkelijk vooral gericht was op natuur en milieu, verbinden we nu ook het fysieke en sociale domein om zoveel mogelijk mensen mee te krijgen in de duurzaamheidsbeweging. Om onze impact te vergroten en onze

doelen effectief te realiseren, meten we op projectniveau wat onze inspanningen opleveren. Zo blijven we scherp op wat werkt en hoe we samen Overijssel duurzamer kunnen maken.

Natuur en Milieu Overijssel werkt volgens een Meerjarenbeleidsplan dat loopt tot 2025. Hieronder enkele hoofdlijnen hoe we onze doelen voor een duurzame provincie in 2024 hebben gerealiseerd aan de hand van onze kernthema's. Een uitgebreider verslag over onze impact is te vinden in het jaarverslag 2024. Een financiële terugblik is te vinden in de jaarrekening.

NMO maakt deel uit van de samenwerkende Natuur- en Milieufederaties. Samen zijn we actief in alle twaalf de provincies. De impact en doelrealisatie van alle Natuur en Milieufederaties samen is [hier](#) te vinden.

Foto door:
Jack Tillmanns

Programma Klimaat & Energie

De belangrijkste doelen zijn:

- Versnellen van de energietransitie in provincie Overijssel op een duurzame en inclusieve manier.
- Eerlijke verdeling van voordelen en lasten, zodat alle inwoners kunnen deelnemen aan de energietransitie.
- Bevorderen van natuurinclusiviteit en landschapsherstel bij energieprojecten.
- Bijdragen aan klimaatbestendigheid door CO₂-uitstoot te verminderen en CO₂ vast te leggen.

De belangrijkste resultaten van 2024 zijn:

- Ondersteuning van lokale energie-initiatieven. Ook in 2024 hebben we meer dan 100 lokale initiatieven begeleid en een coördinerende rol gespeeld binnen het provinciale programma Nieuwe Energie Overijssel.
- Bevordering van lokaal eigendom en betrokkenheid inwoners. We hebben in 2024 een actieve rol gespeeld om lokaal eigendom vorm te geven onder andere door een actieve deelname aan de Regionale Energie

Strategie (RES) West Overijssel.

Via de Participatiecoalitie hebben we verschillende buurtinitiatieven ondersteund met verduurzaming van hun woning. In totaal hebben we 14 nieuwe initiatieven helpen opstarten in 2024.

- Verbinden van natuur- en milieugroepen met de energietransitie. Bijvoorbeeld via het programma natuurvriendelijk isoleren waarin NMO in 2024 een coördinerende rol heeft gespeeld.
- Afgelopen jaar hebben we ook gewerkt aan CO₂-reductie en -vastlegging in verschillende projecten die zich richten op veenweidebeheer en biobased bouwen.
- We hebben minimaal 30 bijeenkomsten georganiseerd gericht op kennisoverdracht en inspiratie, waaronder verschillende bijeenkomsten gericht op klimaatadaptatie via het project ClimateCampus.

Programma biodiversiteit

De belangrijkste doelen zijn:

- Herstel en bescherming van biodiversiteit in de provincie Overijssel.
- Investeren in herstelprojecten en natuurinclusieve initiatieven om biodiversiteit te versterken.
- Creëren van een robuuste biodiversiteit die de natuur weerbaarder maakt voor de toekomst.
- Verbetering van biodiversiteit niet alleen in natuurgebieden, maar ook in agrarische gebieden en stedelijke omgevingen.

De belangrijkste resultaten van 2024 zijn:

- Intensieve betrokkenheid bij de realisatie van de N2000-opgave in de IJsseluitwaarden en het Provinciaal Programma Landelijk Gebied, dat in 2024 is hernoemd tot Toekomst voor Overijssels Platteland. In dit programma hebben we op verschillende manieren de verbinding gelegd tussen natuurherstel en een duurzame landbouw.

- Vergroten van de toegankelijkheid en beleving van groen voor alle inwoners van Overijssel.
- Verschillende gemeenten in Overijssel groener gemaakt en meer inwoners betrokken bij groen in hun directe leefomgeving door het uitvoeren van verschillende Groene Lopers in verschillende gemeenten.
- Ook in 2024 hebben we actief bijgedragen aan meer groene schoolpleinen in Overijssel, wat bijdraagt aan gezondheid, sociaal-emotionele ontwikkeling en welzijn van zowel kinderen als volwassenen.
- Stimuleren van draagvlak voor natuur bij inwoners door deze initiatieven.

Programma Circulaire Samenleving

De belangrijkste doelen zijn:

- Werken aan een circulaire samenleving om de grenzen van de aarde te respecteren.
- Bijdragen aan een volledig circulaire Nederlandse economie in 2050 door consumptiepatronen in provincie Overijssel te verduurzamen.
- Ondersteunen en initiëren van lokale initiatieven om circulariteit en inclusiviteit te bevorderen.
- Sluiten van kringlopen door regionale partijen te verbinden en handelingsperspectief te bieden aan inwoners.
- Focus op consumentengoederen en consumptievermindering via projecten en beleidsbeïnvloeding.

De belangrijkste resultaten van 2024 zijn:

- In 2024 heeft NMO de netwerkcoördinatie van circulair ambachtsnetwerk WaardeRing uitgevoerd en landelijk ook kennis

gedeeld over de succesfactoren van het netwerk.

- In 2024 hebben we belangrijke stappen gezet naar een toekomstbestendige organisatievorm en meerjarige financiering voor WaardeRing.
- Succesvolle ketensluiting in Regio Zwolle, waarbij circulaire processen zijn verbeterd en waardevol werk is gecreëerd.
- In 2024 hebben we circulaire initiatieven in Twente in kaart gebracht ter ondersteuning van verdere ontwikkeling.

Programma Educatie

De belangrijkste doelen zijn:

- Vergroten van het begrip bij kinderen over de samenhang tussen mens en milieu via natuur- en duurzaamheidseducatie.
- Bewustwording creëren over de impact van keuzes en het stimuleren van duurzaam gedrag vanaf jonge leeftijd.
- Bijdragen aan een generatie die verantwoordelijkheid neemt voor hun leefomgeving.
- Ondersteunen van het NME-netwerk en aanbieden van educatieve projecten voor kinderen en jongeren (0-18 jaar).

De belangrijkste resultaten van 2024 zijn:

- Ook in 2024 was NMO dé partij voor Natuur- en Milieu Educatie (NME) in Overijssel en ondersteunde het NME-netwerk.
- In 2024 sloot gemeente Zwolle zich aan bij het netwerk van gemeenten die gebruik maken van het educatieve aanbod via NMO. Daarmee komt het totaal op acht deelnemende gemeenten.
- Versterking van het educatieteam binnen NMO, waardoor educatie als apart programma in het SMP staat zodat meer focus en expertise op het thema kunnen opbouwen en de impact kunnen vergroten.

Financieel beleid

Risico's en onzekerheden

NMO is dé drijvende kracht achter duurzaamheid in Overijssel. Wij focussen niet op eindeloze details, maar op beweging en vooruitgang. Onze kracht ligt in het inspireren en activeren van anderen. Dit vraagt om een onafhankelijke positie ten opzichte van overheidsbeleid, maar brengt tegelijkertijd financiële kwetsbaarheid met zich mee. Omdat NMO geen structurele financiering ontvangt, is de gunfactor bij subsidie- en fondsaanvragen cruciaal.

Ondanks deze uitdaging heeft NMO bewezen een stevige positie in het maatschappelijk middenveld te kunnen behouden. Onze medewerkers blijven scherp op kansen en mogelijkheden voor (project)subsidies en werken continu aan draagvlak voor onze missie.

Daarbij is het essentieel om onze impact helder te communiceren en zo het belang van ons werk te onderbouwen. Om risico's te beperken, zet NMO sterk in op transparantie, financiële gezondheid en regelmatige verslaglegging. We maken onze impact zichtbaar en onderbouwen onze meerwaarde. Jaarlijks meten we onze impact onder stakeholders en zoeken we actief het gesprek met netwerkpartners en doelgroepen. Ons uitgangspunt: samenwerken met en voor inwoners van Overijssel.

Risicomanagement is een vast onderdeel van de overleggen tussen bestuur en Raad van Toezicht. Hier worden risico's en bijbehorende maatregelen besproken, zodat we tijdig kunnen bijsturen waar nodig.

Financiële resultaten

Voor het programma Jong Leren Eten hebben we, na een vierjarige subsidie, een verlenging van drie jaar toegekend gekregen (€450.000 voor 2022-2024). Dit programma wordt gefinancierd door de ministeries van Economische Zaken en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Voor 2025-2026 hebben we opnieuw ingeschreven op de verlengde subsidieregeling.

Daarnaast hebben we in 2024 voor het programma Nieuwe Energie Overijssel een subsidie van €162.000 ontvangen. NMO werkt al lange tijd samen met organisaties als Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer op het gebied van ruimtelijke ordening en belangenbehartiging en heeft ook in 2024 een coördinerende rol gehad.

Samen met Landschap Overijssel ontvangt NMO een subsidie ter ondersteuning van (groen) vrijwilligerswerk in de provincie. Voor 2022-2024 is voor de derde keer een driejarige subsidie toegekend. Voor 2025 is opnieuw subsidie aangevraagd om dit belangrijke werk voort te kunnen zetten. Daarnaast beheert Natuur en Milieu Overijssel het Natuur- en Milieu Educatie (NME)-netwerk in Overijssel, waarvoor aangesloten gemeenten jaarlijks ongeveer €85.000 bijdragen. Met de toetreding van gemeente Zwolle in 2024 zetten we in op een gestage, verdere uitbreiding vanaf 2025, zodat het netwerk steeds meer scholen en leerlingen in de provincie bereikt.

Naast subsidies ontvangt NMO projectfinanciering van de provincie, andere overheden en bedrijven, via zowel subsidies als opdrachten. De middelen die we van de Stichting Natuur en Milieu Actief in 2023 hebben ontvangen, zijn in 2024 ingezet voor een extra educatieprogramma en worden naar verwachting in 2025 volledig benut.

Ook is in 2024 de campagne NMO 50 jaar afgerond en de daarvoor gevormde bestemmingsreserve ingezet. Kosten worden zo veel mogelijk direct toegerekend aan de doelstellingen op basis van urenregistratie. Niet direct toewijsbare kosten, zoals directie en ondersteuning, vallen onder Beheer en Administratie en worden proportioneel verdeeld. In 2024 bedroegen deze kosten 10,7% van de totale uitgaven, een daling ten opzichte 2023 (was 13,1%).

Analyse baten en lasten

Ook in 2024 zijn we erin geslaagd onze doelstellingen uit te dragen en te vertalen naar impactvolle projecten. Voor 2024 waren de totale baten begroot op **€2.683.500**, terwijl de gerealiseerde baten uitkwamen op **€2.534.287**. Het verschil is grotendeels te verklaren door een lager aantal toegekende projectsubsidies van overheden dan verwacht. Dit hangt voor een groot deel samen met de doorstart van enkele provinciale programma's, zoals Natuur voor Elkaar, waardoor ingediende projecten van ons binnen

dit programma later opgestart konden worden dan verwacht. De totale lasten waren eveneens begroot op **€2.683.500**, met een gerealiseerd bedrag van **€2.574.619**.

Enkele opvallende verschillen binnen de lasten:

De directe projectkosten lagen lager dan begroot (€800.000 begroot, €694.832 gerealiseerd). Aangezien deze kosten direct vanuit projectgelden worden gedekt, heeft dit geen effect op het resultaat.

- De personeelskosten vielen hoger uit dan verwacht, voornamelijk door een aantal personele wisselingen begin 2024, wat geleid heeft tot hogere salariskosten.
- De huisvestingskosten waren iets lager dan begroot. Dankzij onze samenwerking met Het Oversticht en het efficiënter benutten van kantoorruimte binnen het concept van het nieuwe werken, bleven onvoorziene kosten uit.

Dit jaar is een negatief resultaat behaald van **€40.000**. Dit is toe te schrijven aan het vrijvallen van twee bestemmingsreserves ter waarde van €42.000. De richtlijnen stellen dat de baten moeten worden genomen in het jaar van toezegging, terwijl de lasten (vaak) op een later moment genomen worden. Het vrijvallen van een bestemmingsreserve werkt dan negatief door in het resultaat. Dit resultaat gaat ten laste van de waarde van de bestemmingsreserves op de balans. Daarnaast hebben we €2.000 kunnen toevoegen aan de continuïteitsreserve.

Beleid omvang en functie van reserves en fondsen

Stichting Natuur en Milieu Overijssel heeft geen winstoogmerk en beschikt uitsluitend over een continuïteitsreserve. Deze reserve, opgesteld volgens de Handreiking Verantwoord Financieel Beheer van Goede Doelen Nederland (GDN), dient om de continuïteit van de organisatie te waarborgen en

eventuele verplichtingen na te komen bij beëindiging van de activiteiten.

De Raad van Toezicht streeft naar een continuïteitsreserve van €780.000 in 2025, met als doelen:

- Zekerstellen van de organisatiecontinuïteit
- Opvangen van fluctuaties in projectsubsidies
- Mogelijkheid tot noodzakelijke investeringen in de bedrijfsvoering
- Voldoende liquiditeit behouden

Het CBF beschrijft in Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen (art. 202-203 en 303-310) de richtlijnen voor de vorming en verantwoording van reserves, fondsen en voorzieningen in de jaarrekening. Reserves mogen worden aangehouden of opgebouwd in de volgende gevallen:

1. Bestemmingsreserve
2. Continuïteitsreserve
3. Ter financiering van activa binnen de bedrijfsvoering
4. Als bron van inkomsten

Beleggingsbeleid

Natuur en Milieu Overijssel houdt al haar middelen liquide aan op een rekening-courant of spaarrekeningen. Er wordt niet belegd in effecten, onroerend goed of andere vormen van investeringen. De rente op de liquide middelen is in 2024 gestegen ten opzichte van 2023.

Verhouding en opbrengsten van fondsenwerving

Natuur en Milieu Overijssel ontvangt via Stichting De Natuur- en Milieufederaties middelen van de Nationale Postcode Loterij. Deze stichting beheert de gelden die de Loterij beschikbaar stelt voor gezamenlijke projecten van de provinciale milieufederaties. De opbrengsten worden onder de post "Baten van verbonden organisaties zonder winststreven" in de jaarrekening verantwoord. Natuur en Milieu Overijssel heeft voor het verkrijgen van deze middelen geen extra kosten gemaakt, behalve de kosten die samenhangen

met de verantwoordingseisen van het CBF. Deze kosten zijn niet zichtbaar in de jaarrekening vanwege hun beperkte omvang.

Vanaf 2025 worden de kosten van fondsenwervingsactiviteiten, evenals de kosten voor beheer en administratie, apart vermeld, volgens de eisen van het CBF.

Overige relevante financiële gegevens

Stichting Natuur en Milieu Overijssel beschikt over een gezonde liquiditeitspositie en is voldoende solvabel. Het werkkapitaal steeg van €789.000 in 2023 naar €806.500 in 2024. De Current-ratio steeg licht van 1,6 naar 1,7%. Een current-ratio hoger dan 1,5% wordt als gezond beschouwd. De vermogensratio steeg van 31,3% in 2023 naar 32,6% in 2024. De solvabiliteit verbeterde van 39,6% in 2023 naar 42,9% in 2024. Dit komt voornamelijk door het aanhouden van een continuïteitsreserve.

Het gemiddelde brutoloon en de werkgeverslasten zijn gestegen ten opzichte van 2023, mede door een CAO-loonsverhoging van 4% in 2024.

Governance

De governance structuur van NMO is als volgt: de stichting wordt bestuurd door een directeur-bestuurder met een toezichthoudend orgaan in de vorm van een Raad van Toezicht. De jaarrekening wordt gecontroleerd door een accountant, op dit moment van Ree Accountants. Over alle afgelopen jaren heeft NMO een goedkeurende verklaring ontvangen. Het bestuursmodel voldoet aan de eisen die de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (WBTR), die sinds 1 juli 2021 in werking is getreden, stelt.

NMO heeft een ANBI-status en beschikt over de CBF-Erkenning. In 2023 heeft er een (reguliere) hertoetsing van het CBF plaats gevonden met als positief resultaat dat de erkenning gecontinueerd wordt. De CBF-Erkenning

is hét keurmerk voor goede doelen in Nederland. Erkende Goede Doelen laten zich vrijwillig toetsen. Alleen goede doelen die aan strenge kwaliteitseisen voldoen krijgen de Erkenning.

Zo kan iedereen ervan uitgaan dat Erkende Goede Doelen:

- Bijdragen aan een betere wereld
- Zorgvuldig omgaan met elke euro
- Verantwoording afleggen
- Zich onafhankelijk laten controleren

Onderdeel van de CBF-Erkenning is dat de bezoldiging van directie en bestuurders moet voldoen aan een specifieke norm (die veel strenger is dan de Wet normering topinkomens).

Scheiding tussen bestuur, uitvoering en toezicht

Stichting Natuur en Milieu Overijssel werkt met een Raad van Toezichtmodel om de verantwoordelijkheden van bestuur en toezicht goed van elkaar te scheiden. Het bestuur (directeur-bestuurder) is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van de stichting, maar voor enkele belangrijke kwesties, zoals vastgelegd in de statuten, is vooraf goedkeuring van de Raad van Toezicht vereist. De Raad van Toezicht houdt toezicht op het bestuur en de algemene gang van zaken binnen de organisatie en heeft daarnaast een adviserende rol.

Bij het uitvoeren van deze taken richt de Raad van Toezicht zich altijd op het belang van de stichting.

Een Auditcommissie, bestaande uit twee leden van de Raad van Toezicht, adviseert richting de Raad van Toezicht over de jaarrekening, de begroting, risicobeheersing, het beleggingsbeleid en grote kapitaalinvesteringen van de stichting.

In 2018 zijn de statuten van de stichting aangepast, waaronder de wijziging van het aantal leden van de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht bestaat uit minimaal 5 leden, op dit moment zijn dat er zes. Ook is de zittingsduur aangepast van maximaal drie termijnen van drie jaar naar maximaal twee termijnen van vier jaar. De nieuwe statuten werden op 3 juli 2018 bij Het Notarieel vastgelegd en geregistreerd.

Samenstelling Raad van Toezicht en directie

De Raad van Toezicht bestond in 2024 uit de volgende leden:

A. (Tom) Veldkamp; voorzitter
J.F. (Hans) de Jong
J.G. (Anneke) Beukers-Maatje, vice-voorzitter
V. E. (Victor) van Dijk, auditcommissie
A. (Anneke) Raven, auditcommissie
M.R. (Mirande) Kremers

Het bestuur bestaat statutair uit minimaal één persoon, benoemd door de Raad van Toezicht. Het huidige bestuur bestaat uit één lid, die ook verantwoordelijk is voor de dagelijkse leiding van de stichting. Het bestuur voert de dagelijkse leiding en implementeert de programma's en activiteiten van de stichting, onder toezicht van de Raad van Toezicht. Het bestuur heeft alle bevoegdheden, behalve de bevoegdheden die in de statuten aan de Raad van Toezicht zijn toegewezen.

Bestuurder

A.K. (Andrea) Kuiper-Vos, directeur-bestuurder (01-01-2024 tot en met 31-12-2024)

De huidige bestuurder heeft de volgende nevenfunctie:

- Secretaris Stichting Versterking Weidevogelgebieden (t/m 16 april 2024)

Medewerkers

Op 31 december 2024 waren er 25 medewerkers in dienst bij Stichting Natuur en Milieu Overijssel (op 31 december 2023: 24). Zij vervulden 20,1 fte (op 31 december 2023: 19,5 FTE). In 2024 was er één WEP-vrijwilliger en 6 stagiaires. Het ziekteverzuim is met 1,5% gedaald ten opzichte van 2023 naar 2,1%. En de verdeling man/vrouw was voor alle medewerkers eind 2024 25% man, 75% vrouw.

Wat betreft de scholing van medewerkers zijn hun wensen en de wensen van de organisatie vastgelegd

in hun functioneringsmanagement. Medewerkers hebben afgelopen jaar diverse opleidingen gevolgd.

Medewerkers NMO op de tweedaagse teamuitje

Overleg buiten over onder andere onze programma's

Bezoldigingsbeleid

De bezoldiging van bestuur en medewerkers is gebaseerd op de CAO Sociaal Werk (looptijd CAO is van 1 juli 2023 tot en met 31 juli 2025). Alle leden van de Raad van Toezicht zijn onafhankelijk ten opzichte van stichting Natuur en Milieu Overijssel en verrichten hun werkzaamheden onbezoldigd. Leden van de Raad van Toezicht ontvangen een vaste jaarlijkse onkostenvergoeding, afhankelijk van de taken die zij binnen de raad vervullen. De beloningen binnen de stichting voldoen aan de regeling voor de beloning van directeuren van goede doelen, zoals vastgesteld door het CBF voor besturen en raden van toezicht.

Veiligheid en integriteit

NMO voldoet aan de 8 principes van de Good Governance Code Cultuur. De nieuwe statuten, die in 2018 zijn opgesteld, zijn getoetst aan deze principes van good governance en gecheckt door een notaris of

ze voldoen aan de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen die per 1 juli 2021 van kracht is. Daarnaast heeft NMO zich gecommitteerd aan het gedragsprotocol van de landelijke Natuur- en Milieufederaties. In 2023 heeft het CBF (Centraal Bureau Fondsenwerving) een reguliere hertoetsing uitgevoerd, met als positief resultaat dat de erkenning van NMO is voortgezet. De eisen van het CBF zijn eveneens gebaseerd op de 8 principes van Good Governance.

Er is integriteitsbeleid en alle medewerkers van Stichting Natuur en Milieu Overijssel ondertekenen bij de indiensttreding drie gedragscodes: de gedragscode Integriteit, de gedragscode Databeveiliging en de gedragscode Professionaliteit. Verder hebben we extra aandacht besteed aan het onderwerp fraudeherkenning en cybersecurity. Alle medewerkers (inclusief vaste kantoorvrijwilligers) hebben over dit onderwerp een interactieve cursus gehad.

Voor 2025 staat het op de planning om als organisatie verder te verdiepen in de gesprekstechniek 'moreel beraad'.

Via de landelijke Koepel heeft Stichting Natuur en Milieu Overijssel afspraken met externe vertrouwenspersonen. De contactgegevens van deze vertrouwenspersonen zijn opgenomen in onze gedragscode Integriteit en terug te vinden op het gezamenlijke Intranet van alle natuur- en milieufederaties. Ook in 2024 heeft er een evaluatie met de externe vertrouwenspersoon plaatsgevonden. De vertrouwenspersoon heeft hiervoor gesprekken gevoerd met de directeur-bestuurder en de interne collega integriteit. Er zijn in 2024 geen meldingen ontvangen door zowel de interne als de externe vertrouwenspersoon.

Het aantal meldingen alleen zegt weinig over hoe goed het gaat. Veel meldingen kunnen betekenen dat mensen zich durven uit te spreken, terwijl weinig meldingen kunnen wijzen

op terughoudendheid. Andersom is ook waar. In Nederland neemt het aantal meldingen toe, wat kan duiden op een groeiend bewustzijn. Een sociaal veilige werkomgeving vraagt dan ook meer dan alleen structuren; het is cruciaal om regelmatig (bijvoorbeeld jaarlijks) organisatie brede gesprekken te voeren. Door open communicatie en wederzijds begrip te stimuleren, ontstaan vaak de beste oplossingen. Binnen NMO hebben we hier aandacht voor en wordt iedereen gestimuleerd om zich uit te spreken. We zien in de praktijk dat dit steeds beter gaat.

Personeelsvergadering

In 2009 werd de in 2008 opgeheven ondernemingsraad vervangen door de personeelsvergadering, op basis van een convenant dat in augustus 2009 werd ondertekend. Dit convenant gaf de personeelsvergadering dezelfde rechten en plichten als een ondernemingsraad. In 2024 heeft de personeelsvergadering twee keer plaatsgevonden.

Tijdens de vergadering in april werden onder andere de nieuwe reiskostenregeling en de verdere inrichting van het kantoor besproken. In oktober vroeg de bestuurder aandacht voor de uitvoering van verschillende CAO-regelingen en de toepassing van bestaande regelingen. Ook werd er opnieuw gesproken over huisvestingskwesaties.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Natuur en Milieu Overijssel zet duurzaamheid niet alleen centraal in onze projecten, maar ook in onze eigen bedrijfsvoering. We dragen bij aan een duurzame en mooie provincie Overijssel, onder andere door het minimaliseren van ons autogebruik en het stimuleren van medewerkers om met het openbaar vervoer (OV) te reizen via o.a. een NS-regeling en volledige vergoeding van woon-werkverkeer met het OV. In 2024 is het hybride werken de norm voor veel medewerkers.

Op kantoor werken we met flexplekken in plaats van vaste werkplekken en wordt er gedeeltelijk vanuit huis gewerkt. Desondanks zorgen we ervoor dat we elkaar regelmatig treffen voor synergie en samenwerking. In onze nieuwe huisvesting hebben we voldoende ruimte om samen te werken, wat niet alleen de efficiëntie ten goede komt, maar ook bijdraagt aan duurzaamheid door gezamenlijk met andere organisaties de faciliteiten van ons kantoor te delen.

Communicatie met belanghebbenden

Natuur en Milieu Overijssel ondersteunt actief mensen die zich inzetten voor hun leefomgeving. We fungeren als vraagbaak, aanspreekpunt en coördinator van lokale initiatieven in de provincie. Hiervoor beschikken we over een breed netwerk van contacten.

Onze belanghebbenden zijn:

- Lokale initiatieven en individuen (vrijwilligers) die zich inzetten voor natuur, milieu en landschap in Overijssel
- Beleidsmakers en beslissers in het openbaar bestuur en bedrijfsleven die invloed uitoefenen op natuur, milieu en landschap in de regio
- Samenwerkingspartners, zoals terreinbeheerders (Landschap

Overijssel, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer), woningbouwcorporaties, onderwijsinstellingen, waterschappen, bedrijven, enz.

Onze informatievoorziening is gericht op het vergroten van de effectiviteit van onze activiteiten. Voorbeelden hiervan zijn onze website, die duidelijk inzicht geeft in onze visie, taken en rol, onze activiteiten en die van collega-organisaties, en de digitale nieuwsbrief die geïnteresseerden actief op de hoogte houdt van actuele ontwikkelingen en evenementen. Daarnaast zijn we actief op social media zoals Facebook, Instagram, LinkedIn en Twitter, waar we deel uitmaken van diverse communities.

Maatschappelijke impact vergroten en zichtbaar maken

De stichting wil dit bereiken door zichzelf een aantal opgaven en doelen te stellen. En door middel van een kader maatschappelijke impact inzichtelijk maken. Bij alle activiteiten en programma's benoemen we ook de maatschappelijke impact die we willen realiseren. Vanaf 2017 zorgen we dat we onze maatschappelijke impact zodanig rapporteren dat het onderdeel wordt van de P&C-cyclus inclusief het jaarverslag. De positie van NMO wordt in belangrijke mate bepaald door de mate waarin zij vertegenwoordigd en verbindend is naar haar formele en informele achterban, vanaf 2022 noemen we dit netwerkpartners.

Op deze wijze wordt de wederkerigheid in de relatie helderder. De opgave aan NMO is enerzijds de bestaande, vooral groene groepen nog meer te binden, anderzijds is vernieuwing (vooral duurzaamheid en energie) van deze achterban vereist. Deze vernieuwing is in 2023 verder uitgebreid en heeft geleid tot meer nieuwe partners. Daarnaast zijn er activiteiten die zich op een bredere groep richten zoals individuen en organisaties die zich onderdeel voelen van dezelfde beweging.

In 2024 hebben we de campagne Overijssel Overmorgen afgrond. Deze campagne had als belangrijkste doel meer inwoners te bereiken en te betrekken bij vergroening en verduurzaming van onze mooie provincie en onze organisatie te voeden met wat er leeft op de thema's waar wij ons voor inzetten. In dit jaarverslag gaan we hier uitgebreider over verslaan, en wat deze campagne heeft opgeleverd aan impact en resultaat.

Foto door: Albert Bartelds

Natuur en Milieu Overijssel in 2025

In 2025 starten we met het nieuwe Strategisch Meerjarenplan 2025-2029 'Samen groeien in verandering'. Natuur en Milieu Overijssel (NMO) bestaat om een groen, gezond en veerkrachtig Overijssel te creëren waar mens, natuur en milieu in harmonie zijn. Gedreven door een gedeelde bezorgdheid en toekomstdroom, zet NMO zich al meer dan vijftig jaar in voor het behoud en herstel van natuur, biodiversiteit en een gezond milieu.

Wij geloven dat we door samen te werken aan een duurzame toekomst, deze toekomst toegankelijk, praktisch en laagdrempelig kunnen maken voor iedereen. Door als verbinder op te treden tussen inwoners, overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties en de stem van natuur en milieu in te brengen

in processen en plannen, maken we van duurzaamheid niet alleen een ambitie, maar een dagelijkse realiteit.

Wat willen we komende jaren bereiken?

Voor een duurzame provincie is het nodig dat we kringlopen gaan sluiten en hernieuwbaar produceren. NMO richt zich de komende jaren op drie overkoepelende thema's:

Klimaatverandering tegengaan en een klimaatbestendige toekomst bouwen:

- Het realiseren van de klimaatdoelstellingen van Parijs (49% CO₂-reductie in 2030) in provincie Overijssel.
- Bevorderen van klimaatadaptatie in steden en platteland door

waterberging, koolstofvastlegging en door herstel van biodiversiteit.

Herstel en bescherming van biodiversiteit:

- Kwaliteit en kwantiteit van de natuur te verbeteren in de stad en op het platteland, door onder andere meer groenblauwe dooradering in het landelijk gebied en stenen te vervangen door groen in het stedelijk gebied.
- Bijdrage leveren aan de transitie naar een natuurinclusieve landbouw.
- Ondersteunen van koplopers (in de landbouwtransitie), groene initiatieven en vrijwilligers.

Overgang naar een circulaire samenleving:

- Lokale initiatieven ondersteunen en opschalen. Het gaat hierbij om initiatieven die bijdragen aan hergebruik van niet hernieuwbare grondstoffen en een circulaire samenleving. Een samenleving waarin we minder kopen en meer repareren en hergebruiken.
- Het bewustzijn en de betrokkenheid van inwoners in Overijssel vergroten bij circulaire initiatieven.

Naast deze kernthema's investeren wij in natuur- en duurzaamheidsonderwijs om kinderen bewust te maken van de samenhang tussen mens en milieu. Dit bevordert duurzaam gedrag vanaf jonge leeftijd en stimuleert een generatie die verantwoordelijkheid neemt voor hun leefomgeving.

Samen met inwoners, overheden, ondernemers en maatschappelijke organisaties werken we aan tastbare

resultaten, zoals vergroening van wijken, verduurzaming van energieprojecten en opschaling van succesvolle initiatieven. Onze aanpak draait om samenwerking, innovatie en actie: samen bouwen we aan een leefbaar en duurzaam Overijssel voor huidige en toekomstige generaties.

NMO heeft een unieke positie in het maatschappelijke speelveld in Overijssel. In processen en projecten brengen wij de belangen van natuur en milieu in. Onze onafhankelijkheid, thema-overstijgende aanpak, innovatie en binding met lokale en provinciale partijen maakt onze organisatie een onderscheidende speler in de transitie naar een duurzame en leefbare toekomst in provincie Overijssel. Door onze samenwerking met de andere natuur- en milieufederaties versterken we onze landelijke impact en leveren we een bijdrage aan de realisatie van de Sustainable Development Goals (SDG's).

Foto door: Sjon Heijenga

Raad van Toezicht

4.1 Algemeen

De Raad van Toezicht ziet toe op de naleving van wet- en regelgeving, onze statuten en het beleid van de directeur. Daarnaast bewaakt de raad de algemene gang van zaken en adviseert het Bestuur (de directeur), zowel op verzoek als uit eigen initiatief.

4.2 Samenstelling Raad

Alle leden van de Raad van Toezicht zijn onafhankelijk ten opzichte van NMO en verrichten hun werkzaamheden onbezoldigd. De raad was in 2024 als volgt samengesteld:

- **Tom Veldkamp**, voorzitter, *in functie sinds 1-2-2021*
- **Hans de Jong**, *in functie sinds 01-10-2018*
- **Anneke Beukers-Maatje**, *in functie sinds 16-09-2019*
- **Victor van Dijk**, *in functie sinds 16-09-2019*
- **Anneke Raven**, *in functie sinds 11-01-2023*
- **Mirande Kremers**, *in functie sinds 11-01-2023*

4.3 Rooster van aftreden

[Zie bijlage.](#)

4.4 Functies en nevenfuncties Raad van Toezicht

Tom Veldkamp

Nevenfunctie gerelateerd aan functie

Rector:

- Lid Commissie Algemene Middelen Stichting Universiteitsfonds Twente
- Lid Rectorencollege UNL
- Lid Algemeen Bestuur 4TU.Federatie
- Lid Bestuurscommissie 4TU.Onderwijs
- Lid Bestuur NERA
- Lid Raad van Toezicht Wetsus
- Lid Bestuur UNL Kosten en Kwaliteit (KeK)
- Lid RvB LLO-katalysator
- Voorzitter Kennisprogramma Effecten Mijnbouw (KEM)

Overige nevenfuncties:

- Bestuurslid Stichting International Soil Reference and Information Centre (ISRIC)
- Editor in Chief Tijdschrift: Agriculture, Ecosystems & Environment

Hans de Jong

- Lid Bestuur Stichting Groen Platform Overijsselse Vecht
- Lid Natuur Platform Zwolle
- Coördinator voor Wandelnet Zuiderzeepad

Anneke Beukers-Maatje

- Eigenaar AnnekeBeukersAdvies, organisatieadvies gespecialiseerd in onderwijs-vraagstukken
- Voorzitter College Noordelijke Rekenkamer
- Bestuurslid Stichting Kunstwegen
- Bestuurslid Stichting Consensus Vocalis
- Lid commissie Recreatief Roeien KNRB

Victor van Dijk

- Adviseur en toezichthouder
- Voorzitter Raad van Toezicht Mijzo
- Voorzitter Raad van Toezicht OverO (Stadkamer Zwolle en bibliotheek Kampen)
- Lid Raad van Toezicht IJsselheem

Anneke Raven

- Onafhankelijk voorzitter Fauna Beheer Eenheid Overijssel (tot 15 oktober 2024)
- Onafhankelijk voorzitter Raad van Advies Staatsbosbeheer
- Voorzitter Historische Kring Hellendoorn-Nijverdal
- Voorzitter 80 jaar vrijheid gemeente Hellendoorn
- Bestuurslid (penningmeester) Prins Bernard Cultuurfonds Overijssel
- Lid Raad van Toezicht Stichting Uitvaartverzorging Nijverdal en Omstreken
- Bestuurslid Stichting Vrienden van Kronnenzummer
- Bestuurslid Stichting Stadskasteel Oudaen Utrecht

Mirande Kremers

- Bestuurslid (secretaris) Stichting Flappus

4.5 Auditcommissie

De Raad van Toezicht heeft een vaste Auditcommissie, bestaande uit twee leden. In 2024 waren dit Victor van Dijk en Anneke Raven. De commissie houdt

toezicht op de financiële gang van zaken, interne controle, risicobeheersing en relevante regelgeving. Zij heeft in 2024 driemaal vergaderd, samen met de directeur-bestuurder en de financiële controller. Belangrijke thema's in 2024 waren onder meer: de jaarrekening en het accountantsverslag 2023, de begroting 2025, risicobeheer en de herbenoeming van de accountant.

4.6 Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht kent een vast vergaderritme en komt normaal gesproken vijf keer bijeen. De vergaderingen worden voorgezeten door de voorzitter van de Raad van Toezicht. De vergaderingen worden door de directeur-bestuurder bijgewoond. In 2024 heeft een extra bijeenkomst met de Raad van Toezicht plaatsgevonden over de contouren van het nieuwe Strategisch Meerjarenplan.

De belangrijkste onderwerpen die tijdens de vergaderingen in 2024 aan bod kwamen:

Bestuursverslag en Jaarrekening 2023

De inhoud van het Bestuursverslag en de Jaarrekening 2023 zijn goedgekeurd tijdens de vergadering van 18 april. De Raad van Toezicht verleent de bestuurder decharge voor het in 2023 gevoerde beheer en beleid. Nadat het stuk definitief opgemaakt was is het per mail nogmaals voorgelegd aan de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht heeft per mail ingestemd met het eindproduct.

Begroting 2025

De begroting voor 2025 is goedgekeurd in de vergadering van 16 januari 2025. Vanwege omstandigheden kon deze vergadering niet voor de kerstvakantie plaatsvinden. De Raad van Toezicht heeft in de vergadering van oktober het mandaat gegeven aan de directeur-bestuurder om in lijn met de besproken conceptbegroting het nieuwe jaar te starten.

Managementrapportages

Elke vergadering wordt de managementrapportage besproken waarin de voortgang op het gebied van financiën en bedrijfsvoering wordt besproken.

Risicomanagement

De Raad van Toezicht heeft het geactualiseerde risicodossier, evenals de maatregelen om risico's te beheersen besproken. In 2024 is er extra aandacht geweest voor de risico's op het gebied van fraude en cybersecurity. Dit biedt inzicht in de belangrijkste uitdagingen voor Natuur en Milieu Overijssel en de genomen beheersmaatregelen.

Campagne 'Overijssel Overmorgen'

Ter ere van het 50-jarig bestaan van Natuur en Milieu Overijssel werd de campagne Overijssel Overmorgen gelanceerd, met als doel nieuwe doelgroepen te bereiken en inzichten te verzamelen over actuele thema's in Overijssel. De campagne leverde in totaal 200 unieke reacties op

en bracht waardevolle vragen en aandachtspunten naar voren. De Raad van Toezicht is meegenomen in de resultaten door reguliere updates tijdens de vergaderingen. Gedurende de campagneperiode werd regelmatig geëvalueerd wat deze opleverde, en na afloop is een uitgebreide analyse gemaakt. De opgedane kennis zal worden gebruikt om toekomstige campagnes en activiteiten beter af te stemmen op maatschappelijke behoeften.

Nieuw Strategisch Meerjarenplan

In 2024 is gestart met het proces om tot een nieuw Strategisch Meerjarenplan (SMP) te komen. Dit traject omvatte een analyse van de belangrijkste uitdagingen en strategische speerpunten, met inbreng vanuit interne en externe stakeholders. Tijdens de vergaderingen met de Raad van Toezicht zijn de voortgang en inhoudelijke richting uitgebreid besproken, waarbij thema's als samenwerking, communicatie en impact centraal stonden. De input uit

deze sessies vormt een solide basis voor het nieuwe SMP, dat begin 2025 wordt afgerond en richting geeft aan de koers van NMO voor de komende jaren.

Actuele zaken en projecten

Tijdens de vergaderingen wordt de Raad van Toezicht geïnformeerd over actuele ontwikkelingen en de voortgang van projecten. In 2024 zijn een aantal lopende projecten door de betrokken projectleiders inhoudelijk aan de Raad van Toezicht toegelicht. Het gaat om de volgende projecten: N2000 IJsseluitwaarden, het programma educatie en bijbehorende projecten, het programma Klimaat en Energie en twee voorbeeldprojecten over het opzetten van lokale energievoorzieningen in gemeente Losser.

Terugkoppeling Auditcommissie

De Auditcommissie rapporteert drie keer per jaar haar bevindingen aan de Raad van Toezicht. Daarnaast ontvangen de leden van de Raad van Toezicht de notulen van de Auditcommissie.

Tot slot

Terugblikkend op 2024 stelt de Raad van Toezicht dat het voor NMO een bijzonder jaar is geweest. In 2024 vierde NMO haar 50-jarig bestaan met de campagne 'Overijssel Overmorgen'. Ondanks een aantal personele wisselingen bleef de organisatie stabiel. Met een enthousiast team, goed gevulde projectenportefeuille en solide financiën kijken we dan ook vol vertrouwen uit naar een betekenisvolle toekomst.

Ik dank iedereen hartelijk voor haar/zijn inzet in 2024.

Namens de Raad van Toezicht,

Tom Veldkamp
Voorzitter

A scenic landscape featuring a river in the foreground, a large tree on the left, and two horses grazing in a green field in the background. The scene is framed by a white circular border.

**Dank aan iedereen die zich
het afgelopen jaar heeft
ingezet voor een groener en
mooier Overijssel. Samen
maken we het verschil!**

Bijlages

Rooster van aftreden

	Benoeming	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Hans de Jong	01-10-2018			■	■	■	■	■	■	■	■	■
Anneke Beukers	16-09-2019				■	■	■	■	■	■	■	■
Victor van Dijk	16-09-2019				■	■	■	■	■	■	■	■
Tom Veldkamp	01-02-2021		■				■	■	■	■	■	■
Anneke Raven	11-01-2023				■				■	■	■	■
Mirande Kremers	11-01-2023				■				■	■	■	■

- Herkiesbaar
- Niet herkiesbaar

Figuur 3: Rooster van aftreden

Impactcijfers voorgaande jaren

Bereik	2021	2022	2023	2024
Aantal aangesloten groepen	69	82	55	80
Aantal georganiseerde activiteiten	267	225	163	115
Aantal deelnemers aan georganiseerde activiteiten	8.864	13.093	10,615	3.619
Online bereik 3 websites: aantal bezoekers	41.407	55.504	64.081	43.745
In de media	238	336	272	199

Versterken maatschappelijk middenveld	2021	2022	2023	2024
Adviezen aan lokale en regionale organisaties	1.103	631	277*	238
Adviezen aan burgers	132	689	670	395
Aantal netwerken waarvan wij de aanjager zijn	43	49	11*	6*
Aantal netwerken waarin we participeren	127	93	49*	51*
Aantal nieuwe lokale initiatieven helpen opstarten	251	285	60*	36*

Verduurzamen bedrijven	2021	2022	2023	2024
Aantal bedrijven ondersteund bij verduurzaming bedrijfsprocessen	15	6	9	33
Aantal koploperbedrijven waarmee samengewerkt	37	45	80	51
Aantal bedrijven toegang gekregen tot multistakeholdernetwerken	535	494	99*	115*

Verduurzaming overheid	2021	2022	2023	2024
Aantal beleidsontwikkel-trajecten waaraan we hebben bijgedragen	103	218	73**	191**
Hoe vaak advies overgenomen	56	111	18**	31**
Aantal concrete plannen voor beleidsuitvoering	235	219	26**	35**

*Output wijkt af ten opzichte van voorgaande jaren door een verandering in de registratie
 **De definitie van beleidsontwikkeltraject is aangescherpt waardoor de output is verminderd.

Figuur 4: Impactcijfers voorgaande jaren

Natuur en Milieu Overijssel

Aan de Stadsmuur 79-83
8011 VD Zwolle

info@natuurenmilieuoverijssel.nl

www.natuurenmilieuoverijssel.nl

TEL: 038 425 0960

Samen voor een mooi
en duurzaam Overijssel

